

**Algimantai Pabedinskienei
Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministrei**

Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
Vivulskio g. 11, 03610 Vilnius
post@socmin.lt

Kopija:

Institucijoms pagal sąrašą (pridedama)

2014 m. kovo mėn. 17 d.
Vilnius

DĖL NEVYRIAUSYBINIŲ ORGANIZACIJŲ TARYBOS NUOSTATŲ PROJEKTO

2013 m. gruodžio 19 d. priimtas **Nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymas** sukuria puikią galimybę prisidėti prie nevyriausybinių organizacijų (toliau - NVO) sektoriaus plėtros. Įstatyme numatoma sukurti Nevyriausybinių organizacijų tarybą (toliau - NVO Taryba), kuri, veikdama efektyviai ir atskaitingai, gali tapti veiksmingu NVO interesų atstovavimo įrankiu. Nors turinti tik patariamąjį balsą, ši Taryba galėtų ženkliai prisidėti prie NVO politikos formavimo įtraukiant į šį procesą pačius NVO atstovus.

2014 m. kovo 3 d. Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministerija pateikė derinti suinteresuotoms institucijoms ir visuomenei nutarimo projektą Nr. 14-2611 „Dėl nevyriausybinių organizacijų tarybos sudarymo ir jos nuostatų patvirtinimo“¹ ir nuostatų projektą Nr. 14-2612 „Nevyriausybinių organizacijų tarybos nuostatų projektas“ (toliau – Nuostatų projektas).²

Siekiant, kad NVO Taryba veiktų atskaitingai ir efektyviai, jai būtina aiški sudarymo tvarka ir aiškūs atskaitingumo standartai. **Nevyriausybinių organizacijų tarybos nuostatai** (toliau – Nuostatai) yra dokumentas, kuriame tokia tvarka bei standartai turėtų būti numatyti.

Raginame Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministeriją bei kitas suinteresuotas institucijas derinant ir teikiant siūlymus Nuostatų projektui, atsižvelgti į žemiau išdėstytas pastabas ir užtikrinti, kad NVO Taryba taptų veiksmingu ir prasmingu įrankiu, atstovaujančiu visų nevyriausybinių organizacijų interesus.

¹ http://www.lrs.lt/pls/proj/dokpaieska.showdoc?p_id=227695&p_org=7&p_fix=y&p_gov=n

² http://www.lrs.lt/pls/proj/dokpaieska.showdoc?p_id=227698&p_org=7&p_fix=y&p_gov=n

1. Interesų konfliktai: deklaravimas ir sprendimo tvarka

Nuostatų projektas nepateikia jokios NVO Tarybos narių interesų konfliktų deklaravimo ir sprendimo tvarkos. Kadangi NVO plėtros įstatymo 6 str. 2 dalis numato, jog tarp kitų funkcijų NVO Taryba *“teikia pasiūlymus Lietuvos Respublikos Vyriausybei, kitoms valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms dėl nevyriausybinių organizacijų programų ir priemonių finansavimo prioritetų”*, yra didelė tikimybė, kad tokie konfliktai atsiras, tad išankstinis jų deklaravimo ir sprendimo tvarkos numatymas yra būtina sąlyga Tarybos skaidraus funkcionavimo užtikrinimui.

Siūlome Nuostatuose numatyti tvarką dėl to, kaip Tarybos nariai deklaruos ir kas spręs galimus jų interesų konfliktus, kylančius sprendžiant dėl rekomendacijų teikimo finansavimo prioritetams.

2. Tarybos narių delegavimo tvarka

Pagal NVO plėtros įstatymo 7 str. NVO tarybą sudaro *„dvidešimt narių: devyni valstybės institucijų ir įstaigų atstovai, vienas Lietuvos savivaldybių asociacijos atstovas ir dešimt nevyriausybinių organizacijų atstovų. Nevyriausybinių organizacijų atstovus pasiūlo nacionalinių skėtinių nevyriausybinių organizacijų asociacijos bendru sutarimu. Nacionalinių skėtinių nevyriausybinių organizacijų asociacijos bendru sutarimu į Nevyriausybinių organizacijų tarybą deleguoja ne daugiau kaip aštuonis nevyriausybines organizacijas vienijančių asociacijų atstovus ir ne mažiau kaip du kitų nevyriausybinių organizacijų atstovus“*. Įstatymas aiškiai nenumato, kokia tvarka nacionalinių skėtinių nevyriausybinių organizacijų atstovai išrinks deleguotus atstovus, - tiek asocijuotus, tiek neasocijuotus - apsiribodamas aptakia sąvoka „bendru sutarimu“. To nepaaiškina ir dabartinė Nuostatų redakcija.

Siūlome numatyti aiškią tvarką, pagal kurią į Tarybą būtų deleguojami NVO atstovai iš nacionalinių skėtinių NVO asociacijų (turi būti numatyta, kokia tvarka vyks balsavimas), kaip ir kam savo kandidatūras gali kelti neasocijuotų NVO atstovai bei pagal kokius kriterijus atrenkami valstybinių institucijų atstovai.

Kviečiame numatyti paprastą procedūrą, pagal kurią savo atstovus deleguoti galėtų bet kurios neasocijuotos NVO, pateikdamos raštišką prašymą Nacionalinių skėtinių nevyriausybinių organizacijų asociacijos nuostatose ir tinklapyje nurodytam kontaktiniam asmeniui ir pridėdamos savo atstovaujamos NVO įstatus bei nuorodą į viešai prieinamą NVO paskutiniųjų metų veiklos ataskaitą. Kandidatų sąrašas turėtų būti prieinamas viešai bei turėtų būti numatytas protingas terminas tarp kandidatūros pateikimo ir jos tvirtinimo, kad bet kuri suinteresuota organizacija galėtų šiame procese dalyvauti lygiomis teisėmis.

Taip pat norime atkreipti dėmesį, jog nei NVO plėtros įstatymas, nei dabartinė Nuostatų redakcija nenumato jokių kitų darinių, pvz., NVO tarybos „stebėtojų“ instituto,³ įsteigimo bei jų funkcijų. Nors pats siekis užtikrinti NVO tarybos veiklos stebėseną yra sveikintas, vadovaudamiesi teisėtų lūkesčių principų, siūlome tokių darinių steigimą ir delegavimo į juos tvarką bei jų funkcijas apibrėžti Nuostatuose.

³ Atkreipiame dėmesį, kad vadovaujantis Nevyriausybinių organizacijų informacijos ir paramos centro paskelbta informacija, jau „yra sudarytas ir NVO atstovų - stebėtojų NVO taryboje sąrašas“, žr.: <http://www.3sektorius.lt/pilietines-iniciatyvos/naujienos/2014-02-28-sudaryta-pirmoji-lietuvoje-nevyriausybiniu-organizaciju-40nvo41-taryba/> ir http://www.3sektorius.lt/docs/NVO_taryba_stebetojai_2014-02-28_16_16_07.pdf.

3. Gairės dėl viešosios ir grupinės naudos NVO

NVO plėtros įstatymo 8 str. 1 dalis numato, kad „[n]evyriausybinės organizacijos gali būti skirstomos į grupinės ir viešosios naudos siekiant atsižvelgti į organizacijos teikiamą naudą visuomenei skirstant valstybės ir savivaldybių lėšas, skirtas nevyriausybinių organizacijų veiklai finansuoti”.

Siūlome išnaudoti progą ir įvesti aiškesnius atskaitingumo standartus visoms NVO ir šiame Nutarime numatyti, kad Taryba formuoja ir parengia gaires, pagal kurias NVO skiriamos į viešosios ir grupinės naudos organizacijas. Šiuo metu Nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatyme numatyta, kad Taryba "atlieka kitas Nevyriausybinių organizacijų tarybos nuostatuose numatytas funkcijas", o tai gali tapti puikia proga įvesti gerą standartą šioje srityje.

Tikimės, kad šios pastabos prisidės prie kokybiško teisės akto projekto parengimo. Kilus klausimams dėl pateiktų pastabų, maloniai prašome kreiptis į „Transparency International“ Lietuvos skyriaus direktorių Sergejų Muravjovą sergejus@transparency.lt arba tel. 8 5 212 69 51.

PRIDEDAMA:

1. Institucijų sąrašas – 1 kopija, 1 lapas.

Sergejus Muravjovas

Natalija Bitiukova

Direktorius
„Transparency International“ Lietuvos skyrius

Direktorės pavaduotoja teisės klausimais
Žmogaus teisių stebėjimo institutas

Jurgita Poškevičiūtė

Administracijos direktorė
Koalicija „Galiu gyventi“

PRIEDAS. Institucijų sąrašas

1. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija
bendrasisd@vrm.lt
2. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija
zum@zum.lt
3. Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarija
kanceliarija@prezidentas.lt
4. Lietuvos Respublikos kultūros ministerija
dmm@lrkm.lt
5. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija
smin@smm.lt
6. Lietuvos savivaldybių asociacijos administracija, Lietuvos savivaldybių asociacija
lsa3@vilnius.lt; bendras@lsa.lt
7. Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija
urm@urm.lt
8. Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija
pilieciuaptarnavimas@kam.lt